

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam
Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In
Qvibvs Singvlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo
Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Dub. V. Vtrum prædictæ uniones fiant ex parte Dei per aliquem illapsum?
&c.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38621

claritatem, tanquam à Domini Spiritu. Id est, reuelatio a jam facie Christi incarnata, & mysteriorum fidei, gloriam DEI in Christo & Evangelio, quasi in speculo inuenitur, & inde transformatur clarus indies & clarus, seu cognoscendo magis ac magis usque ad claritatem visionis beatifica.

Respondeatur, nomen transformatio divagare per omnia, vel formam substantiali alterius obtinenter, vel formam aliquam accidentalē, & similitudinem gerentia; sic lignum in ignem transformatur substantialiter, quando amittens formam ligni translat ad formam ignis: sic ferrum in ignem accidentaliter transformatur, quando non amittens formam substantiali ferri, sed accidentalē frigiditatis, tantum calorem acquirit, ut tanquam ignis sibi applicata comburatur. Sic etiam vitrum soli appositi transformatur accidentaliter in ejus lucem: sic etiam sagae à dampone dicuntur transformati in bestias non substantialiter, nec accidentaliter, sed tantum apparenter. Unde fideles mysteria Christi contemplantes dicuntur transformati in ejus claritatem, & lucem, ut ab eo illuminati, alios item illuminent. Noti igitur negamus per actum contemplationis nos DEO uniri per intellectum, & in DEUM quodammodo transformari, amittentes modum proprium cognoscendi, & induentes modum quandam divinum: sed hoc, quod est unire & transformare magis spectat ad amorem propter rationes adductas in prima objectione: unio vero & transformatio totalis hujus vita possibile utrumque amplectitur amorem & contemplationem, & insuper illam perfectionem, qua per gratiam, & habitus supernaturales obtrahit, Legendum cap. 3. part. 2. dilucidarii nostri Hieronymi à Matre DEI, alias Gratiani, qui ibidem de hac transformatione differit; & cap. 2. septem unionum generibus.

De septem unionum generibus.

Naturam illius (ut explicit N. Salmant. Tom. 3. in 1. 2. 3. 9. disp. 1. dub. 1.) explicanda est per illapsum, & estuationem aqua in loco aliquo supposito i existentis, & inde in inferiora se diffundentis, & penetrantis, seu permeantis illa. Unde primo requiritur, quod substantialia illapsum sit aliquo modo superior illa, in quam illabatur. Secundo, ut ingrediatur terminos ejus, & veluti descendat usque ad intimam illius. Tertio, quod si fuerit substantialia spiritualis, in media re operetur intra terminos alterius, cum non possit esse in loco, nisi ratione operationis in sensu enixa Thomistarum. Defectu primae conditionis non datur illapsum in penetratione duorum corporum, quia neutrum ex illis est superior. Defectu secundi non datur illapsum per

solum approximationem unius rei ad aliam, Defectu tertiae non potest Angelus bonus, vel manus illabi in animam hominis, nec etiam in essentiam corporis, sed solum in quantitatē ejus, quia nec in anima, nec in essentia corporis possunt Angeli operari, ut docet D. Thom. in 2. dis. 8. art. 5. ad 3.

Nihil aliud igitur est unio DEI per illapsum, quam unio in ratione principii activi, seu per operationem immediatam in terminos creaturæ. Et talis est illa assistentia DEI per essentiam in omnibus rebus ratione sue immensitatis, quod formalissime est esse in illis per operationem, in quo consistit essentia DEI. Ac proinde sunt veluti synonima praesentia DEI per illapsum, per essentiam, per immensitatem, & per operationem. Et ultra hunc modum esendi in rebus per essentiam, est etiam in illis per potentiam, in quantum omnia ejus potestari subdantur; & est in illis per presentiam, in quantum omnia nuda sum, & aperta oculis ejus. Sic D. Thom. 1. part. q. 8. art. 3.

Praeter istam naturalem unionem in unam DEI per illapsum in animam, sicut in omnes alias creaturas, dum ejus immediata operatio pertinet ad inimicam eam, dans & conservans omnem esse & entitatem, quod omnes faciunt; Datur etiam unio alia super naturalis, per illapsum DEI in animam producens, & conservans in ea gratiam sanctificandam; qui quidem illapsum est immediatus respectu gratiae immediatae producens, & mediatus respectu animæ: quia per illum non producitur, nec conservatur anima immediata in se, sed aliquid in ea. Quoties autem anima de novo sanctificator, nova unio super naturalis per illapsum DEI intervenit. Et similiter datur illapsum DEI, ut Auctoris super naturalis, in potentias animæ per productionem charitatis, & aliorum habituum supernaturalem. In quo etiam illapsum communiter convenient Auctores. An vero in Patria deitur novus illapsum DEI in animas Beatorum, productus novum & intrinsecum modum, quo gratia dicitur consummata, & inammissibilis, & talis perfectionis & status, ut emanet ab ea lumen glorie, & visio beatifica? Aliqui negant; sed tertio sententia affirmant; quam amplectantur nostri Salm. cit. dab. 1. §. 2. in fine. Licer cum omnibus negent in eo confundere beatitudinem.

Quibus suppositis dicendum est: quod ad unionem realis, seu habitualem animæ justæ cum DEO non solum requiritur illapsum illæ naturalis communis omnibus creaturæ, sed etiam illapsum supernaturalis per productionem, & conservationem gratiae sanctificantis in anima, & habitus charitatis in voluntate. Sed ultra istam unionem, qua est per illapsum, datur alia unio realis, & habitualis per eamdem gratiam & charitatem, que dicitur unio per modum objecti, qua DEUS est realiter in illa speciali modo tanquam cognitum in cognoscente, & amatum in amante. Hic autem modus esendi (licet supra maneat explicatus) nunc tanquam in proprio loco amplius discussandus est.

Iaque igitur DEUM per gratiam unitum, & realiter praesentem animæ (speciali modo, & per modum objecti ut cognitum in cognoscente, & amatum in amante) non est solum esse ibi per illapsum ad modum principii activi conservans,

Thom[as] [Jesus]

Opus Spirit.

D V B I V M V.

Verum prædictæ uniones sicut ex parte DEI per aliquem illapsum & quid ei correpondeat ex parte animæ?

Ad illapsum divinum que requirantur.

Natura illapsum (ut explicit N. Salmant. Tom. 3. in 1. 2. 3. 9. disp. 1. dub. 1.) explicanda est per illapsum, & estuationem aqua in loco aliquo supposito i existentis, & inde in inferiora se diffundentis, & penetrantis, seu permeantis illa. Unde primo requiritur, quod substantialia illapsum sit aliquo modo superior illa, in quam illabatur. Secundo, ut ingrediatur terminos ejus, & veluti descendat usque ad intimam illius. Tertio, quod si fuerit substantialia spiritualis, in media re operetur intra terminos alterius, cum non possit esse in loco, nisi ratione operationis in sensu enixa Thomistarum. Defectu primæ conditionis non datur illapsum in penetratione duorum corporum, quia neutrum ex illis est superior. Defectu secundi non datur illapsum per

animam; nec solum per illapsum, quo producit, & conservat gratiam; nec solum per participatiōnem, ex eo quod gratia est participatio DEI prout est in sezne iōlum per präsentiam objectivam vel affectivam; nec necessario requiritur, ut actualiter cognoscatur & amerit; sed est alio speciali modo realiter illi præsens, & unitus radicaliter, & habitualiter correspondente ad illum modum, quo actualiter est præsens, & unitus per suam esse essentiam cum anima, intellectu & voluntate Beatorum. Iaur si per impossibile Deus non esset præsens animæ per illapsum, seu per essentialiam ratione sua immensitatis, esset illi realiter præsens, & unitus per essentiam suam speciali illo modo.

Probo singula. Et in primis quod attinet principaliiter ad questionem, scilicet, quod præter illapsum DEI naturalē detur illapsum supernaturalis, etiam ratione immensitatis, quatenus est Author gratie illam producens, & conservans, patet ex prænotatis, quia gratia est effectus DEI supernaturalis, & non habetur per solam actionem naturalem, qua DEUS consecrat animam, sed per aliam supernaturalē, qua producit, & conservat eandem gratiam, habetque conditiones illapsum supra assignatas.

Quod ultra istam unionem per illapsum detur alia unio per gratiam, & charitatem quæ sit per modum objecti, & qua DEUS sit in anima tanquam cognitionis in cognoscente, & amatum in amante. Probatur, quia per missionem invisibilium Spiritus sancti, quando productur gratia, non solum datur eadem gratia, sed eadem persona Spiritus sancti, ut supra probavimus, & defendant enim communiori sententia nost. Salmant. Tom. 2. in 1. p. tr. 6. diff. 19. dub. 5. ita ut si per impossibile DEUS non esset per essentiam, præsentiam, & permanentiam in anima justi, esse secundum suam substantiam, & personas substantialiter & personaliter præsens, & illam inhabitan. Quod nequit alter fieri, nisi essendo in anima tanquam cognitus in cognoscente, & amatus in amante, modo explicato, & explicando. Conformatur, quia per hoc tantum, quod est illapsum DEUM in animam producendo ipsam, vel gratiam, habet se DEUS tanquam habens, & possidens animam, non tamen habetur & possidetur ab illa, sicut requiritur ad unionem amoris amicitie, & ad donationem personæ divine per missionem: ergo ulterius requiritur prædictus modus, quo DEUS anima sit ita præsens, & inhabitan, ut habeatur & possideatur ab illa.

Deinde, quod non sufficiat habere DEUM per participationem, ex eo quod gratia sit participatio DEI prout est in se, pater, quia licet hoc requiratur, ut gracia iure naturali exigat realem præsentiam DEI, non tamen est præsentis DEI realis, sed per participationem. Similiter præsentia objectiva, vel affectiva non importat realem præsentiam, sed vel intentionalem, vel per conformitatem affectuum. Denique quamvis cognitio, & amor actualis pertineant ad unionem actualē, non tamen requiruntur ad istam unionem realem, quam etiam habent pueri recentier baptizati, licet nullum actum eliciant.

Sufficit ergo, & requiritur, quod gratia sit radix visionis DEI in patria, & contemplationis in via, & habitus charitatis, & quod ipsa charitas sit habitualiter amor amicitiae cum DEO, ut postulent realem & intimam DEI præsentiam in ani-

ma, quæ ipse sit unitus per modum objecti cum virtute diœctiva, quam dicimus unionem realem habitualē per modum objecti. Probatur ex D. Thom. quia amor non solum est unio affectiva formaliter, sed effectivē querit realem unionem cum amato, ut eum habeat, & possit eorum perfectè in parte, & imperfectè in via. Et ideo qui DEUM amat, tandem quiescit in illo, quia illum realiter obtinuit; fecit qui amat creaturam, non quiescit, quia vel non potest obtinere illum secundum substantiam, vel si obtinat, illico fastidit, quia non est summum bonum habens vim, ut anima quiescat in illo.

Confirmatur, & explicatur amplius. Quia quando DEUM videmus, & amamus in patria, ipse non solum est nobis præsens per præsentiam objectivam, sed realiter est unitus intellectui per modum speciei intelligibilis, & realiter præsens voluntati amanti; ergo in via etiam si non vides, nec amemus, actualiter est realiter præsens habenti gratiam, & charitatem, per modum objecti radicaliter visibilis & diligibilis. Prob. consequens: primus, quia sicut ibi est ut cognitum in cognoscente, & amatum in amante, ut actualiter vias & dilectas, ita hic etiam est ut cognitum in cognoscente, & amatum in amante, ut radicaliter visibilis, & radicaliter & habitualiter dilectas; ergo sicut ibi est realiter præsens ut actualiter vias & dilectas, ita hic erit realiter præsens, ut radicaliter visibilis & diligibilis. Secundus, quia si Beatus per divinam potentiam auferatur lumen gloriae, & per consequens tollatur visus, & amor beatificus, maneret DEUS illis præsens per suam substantiam per modum objecti radicaliter visibilis, sed gratia patris, & gratia viae sunt ejusdem speciei, & solum different modaliter; ergo in via ubi debet lumen gloriae, seu virtus proxima ad videndum DEUM, erit DEUS nobis præsens, non per modum speciei intelligibilis, nec per modum objecti & vii; sed per modum objecti radicaliter visibilis, terminatus habitudinem radicalem gratiae. Tertius, charitas viae, & charitas patris est ejusdem speciei aromæ, & sunt virtus proxima diligendi DEUM; ergo sicut in patria habet DEUS ut sibi realiter præsentem, & per modum objecti actualiter amat: ita hic habet illum ut sibi realiter præsentem, & per modum objecti habitualiter amat, sive & actualiter amat, quando DEUS

Objectiones oppositæ sententiaz, quæ negat, DEUM ipsum, seu Spiritum sanctum nobis donari secundum suam substantiam, ut fiat nobis DEUS realiter & substantialiter præsens per se ipsum hoc peculiari modo, sed per sua dona; solvunt nos. Salmant. dict. diff. 19. dub. 5. que ibi possumus videri. Solum pro nostra questionis majori intelligentia circa illapsum DEI requisitum ad unionem realem, & habitualē, de qua loquimur, nonnullis objectionibus satisfaciemus.

Dices primus, illapsum DEI est unio actualis DEI mediante operatione actualis ergo non requiritur ad unionem habitualē, quia non importat actualiter, sed habitum. Resp. negando consequentiam, quia unio habitualis animæ, & potentiarum eius consistit in habitibus gratiae, charitatis & donorum, quæ non possunt esse in anima sine actuali operatione DEI, quæ est illapsum & unio eius actualis per modum principi activi, ultra quam unionem est etiam realiter præsens tanquam cognitionis in cognoscente, & tanquam a-

matum in amante per modum objecti radicaliter, & habitualiter visibilis & intelligibilis modo jam dicto.

Objicie secundum, vel in sola prima infusione gratiae datur illapsus ille, vel in quolibet ejus augmento: neutrum dices: ergo nullo modo datur. Probatur min. quoad primam partem, tum quia augmentum gratiae etiam fit per operationem DEI, ergo si operatio DEI est unio ejus per illapsum in infusione, etiam in augmentatione. Tum quia probabile judicat D. Thom. in 1. dist. 15. quast. 5. art. 5. quæsiunc. 2. insine corp. dari missionem divine personæ in quolibet augmentatione gratiae, ergo etiam dabitur illapsus. Quoad secundam partem probatur, quia sic erunt innumeris illapsus, cum tamen vix ab Auctoribus concedantur illi tres in principio dubi numerati.

Kef. non videti inconveniens concedere illapsum non solum in prima infusione gratiae, sed etiam in ejus augmentatione, saltem notabilis, sed melius dicetur unum tantum esse illapsum in productione, & in augmentatione: quia sicut terminus productionis est unus sub majori, & majori intentione, ita iussit una operatio magis, & magis intensi, per quam unus illapsus constitutus. Nec est eadem ratio de operationibus creatis, quibus producitur qualitas, & postea ejus augmentum, quia cum prima operatio productiva qualitatis cessaverit, nova operatio necessaria est ad augmentationem producendum: at operatio DEI, qua producitur gratia, perseverat conservando eam, & deo non est necesse, quod multiplicetur ad augmentationem producendum: sed quod sit magis intentione termini connotati. Solum posset adnotari novus illapsus, quando cum aliquo notabili augmentatione gratiae conseretur simul aliquis modus, vel aliquis ulius particularis gratiae, v.g. ut miracula faciat, vel sine difficultate omnes tentationes vincat, sic enim importat novam missionem, ut ibidem docet D. Thomas, & per consequens etiam novum illapsum propter novam operationem DEI, & possunt similes illapsus dari in diversis gradibus unionis realis supra numeris, quando in illis invenitur novus effectus DEI distinctus à solo augmentatione. Unde non sequitur, quod essent innumeris: nec Auctores dubitant de illapsu per gratiam, sub quo possumus intelligere omnes illapsus, qui ad productionem gratiae, vel ad aliquod notabile augmentum cum peculiari modo superaddito requiruntur.

D V B I V M VI.

*Virum in omni actuali unione detur
novus illapsus?*

Supponimus ex dictis dubio praecedenti. ad unionem realem & habituali necessarium esse illapsum non solum naturale, & communem, quo anima sit producta, & conservata immediate à DEO, secundum suam substantiam; sed etiam supernaturale, & particularerem justorum, quo producatur & conservetur gratia in anima; & charitas, alia dona in potentia ejus. Praeter istam unionem DEI per modum principii activi, dati etiam ex parte ejus aliam unionem, vel presentiam realem in ratione objecti, seu, (quod idem est) novus titulus presentie DEI realis, qui est gratia & charitas, ratione cuius de-

beret esse præsens realiter animæ, etiam si aliunde non fuisse jam illi præsens. Et denique ex parte animæ datur unio realis & habitualis, quæ consistit in eadem gratia, & charitate sub diversis gradibus & statibus modo dicto. Nunc ergo querimus, an etiam ad uniones actuales detur novus illapsus?

Dicendum etiam ad unionem actualem dari aliqualem novum illapsum, vel in animam & potentias ejus, vel saltem in intellectum & voluntatem. In hoc debent convenire omnes Auctores mystici, qui communiter dicunt fieri unionem ex parte DEI per illapsum, vel requiri ad illum. Prob. quis in unione actuali soler anima acquirere ultorem gradum gratiae; & similiter solent augeri charitas & alii habitus, & dona, que cum gratia infunduntur; soler etiam DEUS illuminare intellectum, vel per lumen donorum, vel per aliud lumen infusum transiens, & vel disponere, & ordinare species prehabitas, vel illas de novo infundere, ut per contemplationem immediatam ei unlatur. Item moveat voluntatem, inflammare illum, & suavitatem aliqua perfundere, ut ei adhaereat, & uniat per amorem: ergo aliquis illapsus debet dari ex parte DEI. Prob. conseq. Quia licet ad majorem radicationem gratiae, & aliorum habituum jam infusorum non semper requiratur nova operatio DEI, nisi forte quando augmentationem est notabile, & ad superiorum statum elevans animam, ut supra diximus: tamen ad alios effectus, scilicet, infusionem luminis, specierum, inflammationis, suavitatis, & etiam ad ipsos meos actus intellectus & voluntatis, qui à DEO specialiter procedunt, requirunt nova operatio DEI in potentias animæ, in qua novâ operatione aliquis novus illapsus inventur.

Dixi aliquis illapsus, quia potius mihi videtur dicendos esse contactus DEI, quam illapsus proprius, & simpliciter tales. Ratio est, quia illapsus proprius & omnino rigorosus videretur importare aliquam permanentiam operationis DEI, & effectus illius in anima, aut potentia ejus, sicut invenitur in aliis illapsibus supra recentis: talis autem permanentia, licet detur in augmentatione gratiae, & habituum, non tamen semper est cum nova operatione, qualis requiritur ad illapsum, ut supra diximus; alii autem effectus luminis, ordinacionis specierum, motionis, inflammationis, & saporis tempore sunt per modum transuentis.

Unde fortasse properitatem rationem, & quia solent fieri inopinatè, & repente, multo tamen appellant actus isti unionis actualis contactus inter animam & DEUM, ut diximus in catena mystica questione, 35. cum pluribus Auctoribus ex nostris, quibus addit. Nicolaum à JESU MARIA in Elucid. Theolog. 2. part. cap. 16. quia licet citat, maximè Carthusian. de vita solit. lib. 2. cap. 10. ibi: intrahens DEI influxus, ac superducens contactus, animam à se alienat, &c. Tangit enim DEUS apicem intellectus & voluntatis per illuminationes & inflammationes: intellectus etiam tangit DEUM quatenus ipsum in se ipso, & non vestrum imaginibus creaturarum contemplatur; voluntasque simillimes, & principaliter DEUM tangit, quando purissimo & ardentissimo amore in eum prout est in se, amandum erigitur sine respectu ad creaturas, & ad seipsum.

Objicies primò, contactus isti sepe vocantur substantiales à B. P. Joanne à Cruce in Flamma

479